KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.9.2006
KOM(2006) 479 endelig

2006/0163 (COD)

**Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program**

Forslag til

# EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS HENSTILLING

## om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF) for livslang læring

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2006) 1093}
{SEK(2006) 1094}

# BEGRUNDELSE

## 1) BAGGRUND FOR FORSLAGET

### Begrundelse og formål

Europa præges af en hastig teknologisk og økonomisk udvikling samt en aldrende befolkning, hvorfor det er nødvendigt at sikre adgangen til livslang læring. Behovet for en fortsat fornyelse af borgernes viden, færdigheder og kompetencer er af afgørende betydning for EU's konkurrenceevne og sociale samhørighed. Livslang læring vanskeliggøres imidlertid af manglen på kommunikation og samarbejde mellem nationale uddannelsesudbydere og -myndigheder på forskellige niveauer. De barrierer, der således opstår, forhindrer de enkelte borgere i at få adgang til uddannelse og i at kombinere kvalifikationer fra forskellige institutioner. De medfører en reduceret mobilitet for borgerne på det europæiske arbejdsmarked og hindrer adgangen til en reel livslang og "lifewide" læring (dvs. på tværs af alle uddannelsesniveauer og anvendelsen af formel, ikke-formel og uformel læring).

Det blev derfor på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i 2000 konkluderet, at øget gennemsigtighed i kvalifikationer og livslang læring skulle være to af de væsentligste elementer i bestræbelserne på at tilpasse Europas uddannelsessystem såvel til kravene i det videnbaserede samfund som til behovet for et bedre beskæftigelsesniveau og en bedre jobkvalitet. Dette blev ligeledes understreget af Det Europæiske Råd i Barcelona i 2002, der – som et element i strategien for at gøre europæisk uddannelse til en kvalitetsreference på verdensplan inden 2010 – opfordrede til indførelsen af instrumenter, der sikrer gennemsigtighed i kvalifikationer. I Rådets resolution om livslang uddannelse fra 2002 blev medlemsstaterne opfordret til at fremme samarbejdet og til at bygge broer mellem formel, ikke-formel og uformel læring. Dette blev betragtet som en forudsætning for etableringen af et europæisk område for livslang læring, der bygger på resultaterne af Bologna-processen inden for højere uddannelse, og for at fremme lignende aktiviteter inden for erhvervsuddannelse.

Der blev endvidere opfordret til oprettelsen af en europæisk referenceramme for kvalifikationer (EQF) i Rådets og Kommissionens fælles midtvejsrapport fra 2004 om fremskridt i forbindelse med arbejdsprogrammet for 2010 vedrørende uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne og - inden for rammerne af København-processen - i Rådets konklusioner af 15. november 2004 om de fremtidige prioriteringer inden for et styrket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse. Inden for rammerne af Bologna-processen blev det på konferencen af ministre med ansvar for højere uddannelse, der blev afholdt i Bergen i maj 2005, understreget, at det er vigtigt at sikre komplementaritet mellem referencerammen for det europæiske område for højere uddannelse og den foreslåede europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF). Endelig blev det i retningslinjerne for beskæftigelsen (2005-2008) inden for rammerne af den reviderede Lissabon-strategi understreget, at der er behov for at sikre adgangen til fleksibel læring og for at øge mobiliteten for studerende og praktikanter ved at forbedre definitionen af og gennemsigtigheden i kvalifikationer, anerkendelsen af disse og valideringen af ikke-formel og uformel læring. EQF'en er et centralt element i opfyldelsen af EU's målsætninger inden for Lissabon-partnerskabet for vækst og beskæftigelse.

Dette forslag er i overensstemmelse med ovennævnte politiske mandat og dets fokus på livslang læring. EQF'ens væsentligste formål er at fungere som konverteringsredskab og neutralt referencepunkt for en sammenligning af kvalifikationer på tværs af forskellige uddannelsessystemer samt at styrke samarbejdet og den gensidige tillid mellem de berørte parter. Dette vil give en øget gennemsigtighed samt fremme overførslen og anvendelsen af kvalifikationer på tværs af forskellige uddannelsessystemer og -niveauer.

**Generel baggrund**

Europa er kendetegnet ved en stor mangfoldighed af uddannelsesinstitutioner og -systemer, hvilket skyldes den generelle opfattelse, at uddannelse skal være udformet til at opfylde de lokale, regionale og nationale behov. Denne store rigdom og mangfoldighed inden for europæisk uddannelse kan betragtes som en betydelig fordel, som gør det muligt at reagere hurtigt og effektivt på teknologiske og økonomiske forandringer.

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon og Barcelona fastslået, at en øget gennemsigtighed i kvalifikationer er en forudsætning for at gøre denne mangfoldighed til en reel fordel. Hvis uddannelsessystemerne og -institutionerne fungerer isoleret og uafhængigt af hinanden, kan det føre til en fragmentering og hindre borgerne i at udvikle deres viden, færdigheder og kompetencer.

Gennemsigtighed i kvalifikationer defineres ud fra, i hvilket omfang kvalifikationernes værdi kan identificeres og sammenlignes på arbejdsmarkedet, inden for de forskellige uddannelsessystemer og i en bredere social sammenhæng. Gennemsigtighed kan således betragtes som en nødvendig forudsætning for anerkendelsen af de læringsresultater, der fører til kvalifikationer. Øget gennemsigtighed er vigtig af følgende årsager:

- Det giver de enkelte borgere mulighed for at vurdere de forskellige kvalifikationers relative værdi.

- Det er en forudsætning og en betingelse for overførsel og akkumulering af kvalifikationer. For at opnå livslang og lifewide læring skal borgerne være i stand til at kombinere og bygge videre på de kvalifikationer, som de har opnået inden for andre ordninger, systemer og lande. Gennemsigtige systemer gør det nemmere at vurdere, hvorledes bestemte kvalifikationer kan kædes sammen og/eller kombineres.

- Det giver arbejdsgiverne bedre mulighed for at vurdere en ansøgers profil samt kvalifikationernes indhold og relevans i en ansættelsessituation.

- Det giver uddannelsesudbydere mulighed for at sammenligne profilen og indholdet af deres eget udbud med andre udbyderes udbud, og det er således en vigtig forudsætning for kvalitetssikring inden for uddannelse.

**Gældende bestemmelser på det område, som forslaget vedrører**

Der er på EU-niveau truffet adskillige initiativer for at fremme gennemsigtigheden i læringsresultater samt deres overførsel og værdsættelse.

Der blev med Rådets beslutning 85/368/EØF af 16. juli 1985 indført et system for sammenlignelighed af de ved erhvervsuddannelse opnåede kvalifikationer. På grundlag af denne beslutning blev i alt 219 erhvervsuddannelseskvalifikationer i 19 sektorer sammenlignet, og resultaterne blev offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende. Dette arbejde var imidlertid meget ressourcekrævende og ubæredygtigt, delvis på grund af den centraliserede fremgangsmåde, man havde valgt at anvende, og den hastige udvikling inden for kvalifikationer. Arbejdet, der blev udført på europæisk niveau, var således ikke til stor nytte for de berørte parter på sektorielt og nationalt niveau, hvorfor det blev opgivet at gennemføre beslutningen. Man forsøger nu med EQF'en at tage hensyn til de mangler, som beslutningen fra 1985 var behæftet med, ved at forbedre gennemsigtigheden i kvalifikationer og indføre en decentraliseret fremgangsmåde for samarbejde, der afspejler den stadig større kompleksitet inden for kvalifikationer i Europa.

Der er inden for højere uddannelse truffet betydelige foranstaltninger med henblik på at etablere en metaramme for kvalifikationer. På grundlag af de tidligere aftaler, der blev indgået i Bologna (1999) og Berlin (2003), blev ministrene med ansvar for højere uddannelse i 45 europæiske lande i Bergen i maj 2005 enige om at vedtage en metaramme for kvalifikationer. Denne ramme omfatter læringsresultatbaserede indikatorer for de tre højere uddannelsescyklusser og indfører meritoverførsel for første og anden cyklus. Ministrene blev desuden enige om at udarbejde nationale kvalifikationsrammer for højere uddannelse inden 2010, og de understregede, at det er vigtigt at sikre komplementaritet mellem referencerammen for det europæiske område for videregående uddannelse og EQF'en.

Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2241/2004/EF af 15. december 2004 om en samlet fællesskabsramme for større gennemsigtighed i kvalifikationer og kompetencer (Europass) indfører en række europæiske instrumenter, som skal gøre det lettere for borgere at gøre rede for deres kvalifikationer og kompetencer. Der skal i forbindelse med den videre udvikling af Europass tages hensyn til EQF'ens etablering. Alle relevante Europass-dokumenter, særlig Europass-tillægget til eksamensbeviser og Europass-tillægget til erhvervsuddannelsesbeviser, bør indeholde en klar henvisning til det tilsvarende niveau i EQF'en.

Det eksisterende europæiske meritoverførselssystem for højere uddannelse (ECTS) og det nye europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET) vil gøre det lettere for borgerne at kombinere uddannelsestilbud fra forskellige lande. Mens det europæiske meritoverførselssystem for højere uddannelse (ECTS) er blevet udviklet over en periode på over 10 år og allerede anvendes i stor udstrækning inden for højere uddannelse, er det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET) fortsat på forsøgsstadiet, og der vil inden længe blive iværksat en offentlig høring herom. Begge disse instrumenter er vigtige initiativer, der hjælper de borgere, som ønsker at overføre kvalifikationer eller kvalifikationsmoduler på tværs af institutionelle eller nationale grænser. Fordi EQF'en indfører fælles referenceniveauer og fremmer gensidig tillid, vil den gøre det muligt at styrke og fremme anvendelsen af disse systemer.

Hvad angår validering af ikke-formel og uformel læring blev man i Rådet i 2004 enige om en række fælles europæiske principper for identifikation og validering af ikke-formel og uformel læring. Disse principper gør det muligt at styrke

valideringssamarbejdet og tilskynder Kommissionen, medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter til at indføre mere systematiske metoder og systemer for validering. Der skal i forbindelse med EQF'ens gennemførelse tages hensyn til disse principper, især fordi EQF-fremgangsmåden, der bygger på læringsresultater, vil fremme valideringen af uformel og ikke-formel læring.

Ploteus-portalen om læringsmuligheder (http://ec.europa.eu/ploteus) indeholder oplysninger om uddannelses- og læringsmuligheder i de europæiske lande, og bidrager således til en større gennemsigtighed i kvalifikationer. Der vil i forbindelse med den videre udvikling af Ploteus blive taget hensyn til de referenceniveauer, der indføres med EQF'en.

**Overensstemmelse med andre EU-politikker og -mål**

Den gensidige anerkendelse af kvalifikationer inden for regulerede erhverv er omfattet af direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005. Dette direktiv, der konsoliderer, ajourfører og forenkler 15 andre direktiver, som er blevet vedtaget i perioden 1975-1999, indfører et system for automatisk anerkendelse af kvalifikationer for erhverv med harmoniserede uddannelseskrav (læger, sygeplejersker, jordemødre, tandlæger, dyrlæger, farmaceuter) og for arkitekter. For de øvrige regulerede erhverv (i øjeblikket er omkring 800 erhverv reguleret i en eller flere EU-medlemsstater) bygger systemerne på gensidig anerkendelse, dvs. at en person, der er kvalificeret til at udøve et erhverv i en medlemsstat, også har tilladelse til at udøve dette erhverv i en anden medlemsstat.

Direktiv 2005/36/EF og EQF'en har ikke helt samme anvendelsesområde, fordi sidstnævnte ikke er et instrument, der giver migranter ret til anerkendelse af de kvalifikationer, som de har erhvervet i en anden medlemsstat, med henblik på at udøve et reguleret erhverv i en anden medlemsstat. Kun direktiv 2005/36/EF pålægger i disse tilfælde medlemsstaternes myndigheder en række retligt bindende forpligtelser.

Gensidig anerkendelse er også formålet med direktiv 1996/26/EF om adgang til erhvervet godstransport ad landevej og erhvervet personbefordring ad landevej. Der skal i forbindelse med et forslag om revision af dette direktiv, som vil blive behandlet af Kommissionen i 2007, tages hensyn til EQF'ens etablering.

Endelig blev det på Det Europæiske Råd den 15. og 16. oktober 1999 erklæret, at tredjelandsstatsborgere, som har tilladelse til længerevarende ophold, skal gives en række ensartede rettigheder, der så vidt muligt svarer til EU-borgernes rettigheder. Det er således fastsat i Rådets direktiv 2003/109/EF[1], at "en fastboende udlænding har samme rettigheder som medlemsstatens statsborgere med hensyn til (…) anerkendelse af erhvervskompetencegivende eksamensbeviser og andre kvalifikationsbeviser i overensstemmelse med de relevante nationale procedurer", også når de udøver deres ret til fri bevægelighed inden for EU i henhold til dette direktiv. EQF'en vil således bidrage til en effektiv gennemførelse af disse rettigheder i situationer, hvor direktiv 2005/36/EF ikke finder anvendelse.

[1] EUT L 16 af 23.1.2004, s. 44.

## 2) HØRING AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSE

### Høring af interesserede parter

*Høringsmetoder, hovedmålgrupper og respondenternes overordnede profil*

I juli 2005 iværksatte Europa-Kommissionen en europæisk høringsprocedure om EQF'en på grundlag af arbejdsdokument SEK(2005) 957 fra Kommissionens tjenestegrene. De 32 lande, der deltager i arbejdsprogrammet "uddannelse og erhvervsuddannelse (2010)", de europæiske arbejdsmarkedsparter, sektor- og brancheorganisationer, uddannelsesinstitutioner og -forbund samt ngo'er fik således forelagt et EQF-udkast til udtalelse. Som led i denne høringsprocedure blev EQF-udkastet ligeledes fremlagt og drøftet på en række møder, arrangeret af nationale myndigheder, arbejdsmarkedsparter, sektororganisationer og andre i efteråret 2005. Resultaterne af høringsprocessen blev drøftet på en konference i Budapest i februar 2006.

*Sammenfatning af svarene og af, hvordan der er taget hensyn til dem*

Høringsproceduren, der fik omfattende feedback fra et bredt udsnit af de berørte parter i 31 europæiske lande, herunder kandidatlandene, bekræftede, at der var bred opbakning til EQF'ens etablering. Flertallet af respondenterne var enige om, at der er behov for en fælles europæisk referenceramme. Støtten er dog betinget af en række krav og anbefalinger, som der er taget hensyn til i dette forslag. Der er i denne forbindelse lagt særlig vægt på at forbedre og forenkle referenceniveaudekriptorerne.

Der blev foretaget en offentlig høring på internettet fra den 5. juli 2005 til den 31. december 2005. Kommissionen modtog 125 svar inklusive resultaterne af nationale høringer. Resultaterne findes på webstedet:
http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/index_en.html.

### Ekspertbistand

*Relevante videnskabelige områder/eksperter*

Det har været muligt at udarbejde EQF-forslaget takket være en omfattende deltagelse fra en række internationale eksperter med erfaring inden for kvalifikationer og referencerammer for kvalifikationer.

*Anvendte metoder*

En række undersøgelser iværksat af Cedefop og Bologna-processens opfølgningsgruppe har bidraget direkte til EQF-forslagets udformning. Rapporten fra Cedefop (2004) om europæiske referenceniveauer for uddannelse bygger i stort omfang på relevant international forskning på dette område og indeholder det første udkast til en referenceramme, der dækker alle kvalifikationer. Rapporten fra Bologna-opfølgningsgruppen om en referenceramme for kvalifikationer inden for højere uddannelse i Europa hjalp med at identificere og præcisere EQF'ens anvendelsesmuligheder, særlig med hensyn til forholdet mellem det nationale og det europæiske niveau.

EQF-udkastet, der blev fremlagt i juli 2005, byggede på det arbejde, der var foretaget af en ekspertgruppe, som mødtes 7 gange fra efteråret 2004 til foråret 2005. Ekspertgruppen koncentrerede sig om EQF'ens overordnede målsætninger og anvendelsesmuligheder, men var særlig opmærksom på udviklingen af læringsresultatbaserede referenceniveauer. Gruppen bestod bl.a. af repræsentanter fra alle de vigtigste uddannelsesområder (almen uddannelse, voksenuddannelse, erhvervsuddannelse, højere uddannelse) samt af repræsentanter for forskellige sektorer og arbejdsmarkedsparter, der således gjorde det muligt at dække hele spektret af kvalifikationer lige fra afslutningen på den obligatoriske skolegang til det højeste niveau af akademisk og erhvervsfaglig uddannelse.

Der blev efter høringsproceduren nedsat en separat ekspertgruppe med henblik på at forenkle og revidere referenceniveaudeskriptorerne. Der var i gruppen enighed om et nyt sæt referenceniveaudeskriptorer, der beskrives i bilag I til dette forslag, samt et sæt centrale definitioner, der anvendes i denne henstilling.

*Væsentligste organer/eksperter, der er blevet hørt*

EQF-ekspertgruppens sammensætning er fastsat i arbejdsdokument SEK(2005) 957 fra Kommissionens tjenestegrene. For den anden gruppe, der beskæftigede sig med et revideret sæt referenceniveaudeskriptorer, blev medlemsstaterne, kandidatlandene, EØS-landene og de europæiske arbejdsmarkedsparter anmodet om at udpege kompetente eksperter.

Der blev indgået to eksterne kontrakter til støtte for udarbejdelsen af EQF-forslaget og for Kommissionens analyse af besvarelserne fra høringsproceduren.

Cedefop og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut bidrog aktivt til dette arbejde gennem et tæt samarbejde med Kommissionen, de eksterne eksperter og ekspertgrupperne.

*Sammendrag af rådgivning, der er medtaget i overvejelserne*

Det har ikke været nævnt, at der skulle eksistere potentielt alvorlige risici med uoprettelige konsekvenser.

Der blev især anvendt ekspertrådgivning til at udarbejde de referenceniveaudeskriptorer, der er anført i bilag I til dette forslag.

*Offentliggørelse af ekspertrådgivningen*

De referenceniveaudeskriptorer, som der var enighed om i ekspertgruppen, var omfattet af et dokument, som blev forelagt Det Rådgivende Udvalg for Erhvervsuddannelse, der afgav en positiv udtalelse om forslagets centrale elementer på sit møde den 21. juni 2006.

**Konsekvensanalyse**

Den første model består i ikke at træffe nogen foranstaltning (dvs. fra EU's side), således at de nuværende ordninger for sammenligning, gennemsigtighed og overførsel af kvalifikationer fortsætter som hidtil. Direktiv 2005/36/EF om gensidig anerkendelse

af kvalifikationer vil i så fald fortsat fremme mobiliteten for visse faggrupper, hvis erhverv er reguleret, men der vil ikke blive foretaget yderligere for de erhverv, der ikke er omfattet af direktivet. Medlemsstaterne vil i denne henseende fortsat samarbejde i et begrænset omfang og i givet fald på grundlag af bilaterale aftaler, men dette vil medføre komplekse og ukoordinerede forhold. De berørte parter vil fortsat være i stand til at anvende de nuværende gennemsigtigheds- og mobilitetsordninger, herunder Europass og det europæiske meritoverførselssystem (ECTS), inden for højere uddannelse, men ingen af disse udgør en overordnet samarbejdsramme. Denne model vil derfor ikke opfylde medlemsstaternes krav om et fælles europæisk referencepunkt eller -instrument.

Den anden model er en meddelelse fra Kommissionen. Dette er imidlertid ikke nogen retsakt, hvorfor medlemsstaterne og Europa-Parlamentet ikke vil være involveret i beslutningsprocessen. Denne model giver derfor ikke samme grad af politisk forpligtelse fra medlemsstaterne, der har samarbejdet tæt med Kommissionen i EQF'ens udarbejdelse. En meddelelse vil således ikke få nogen reel gennemslagskraft eller tilføre nogen merværdi med hensyn til gennemførelsen på nationalt niveau.

En tredje model er en henstilling fra Kommissionen i medfør af traktatens artikel 150 (erhvervsuddannelse). Retsgrundlaget vil imidlertid ikke omfatte traktatens artikel 149 (uddannelse), hvorfor det ikke kommer til at afspejle det dobbelte sigte med EQF'ens indhold og målsætninger med hensyn til livslang læring. Selv om denne model medfører anvendelsen af en retsakt, vil den ligesom model 2 ikke inddrage medlemsstaterne eller Europa-Parlamentet i forslagets formelle beslutningsprocedure, således at medlemsstaterne ikke vil føle sig forpligtet til at foretage gennemførelse på national plan, hvilket af afgørende, hvis EQF'en skal fungere tilfredsstillende og fortsat få nye impulser.

Den fjerde model er at etablere EQF'en i kraft af en retsakt, nemlig en henstilling fra Europa-Parlamentet og Rådet i medfør af traktatens artikel 149 og 150. Det vil i et sådant instrument blive henstillet til medlemsstaterne at anvende EQF'en på frivillig basis som en konverteringsnøgle til at sammenligne kvalifikationer og fremme deres gennemsigtighed og overførsel overalt i Europa.

Den femte model går ud på at gennemføre EQF'en i kraft af en retsakt, nemlig en afgørelse fra Europa-Parlamentet og Rådet i medfør af traktatens artikel 150. Uden artikel 149 i sit retsgrundlag vil denne model være forbundet med samme ulempe som model 3 (nemlig at uddannelse ikke vil være omfattet), og det vil resultere i en afgørelse, hvori der vedtages en række principper og forpligtelser for de medlemsstater, der knytter deres nationale kvalifikationssystemer til EQF'en. Der er imidlertid bred enighed om blandt de berørte parter (medlemsstater, arbejdsmarkedsparter, sektorer og andre), at EQF'en skal være fuldstændig frivillig.

Kommissionen har udarbejdet en konsekvensanalyse, der findes på Kommissionens netsted.

## 3) FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER

### Resumé af forslaget

I forslaget til henstilling fastsættes EQF'en som referenceramme med henblik på sammenligning af kvalifikationsniveauer i de nationale kvalifikationssystemer samt for kvalifikationssystemer, der er udarbejdet af internationale sektororganisationer. De centrale elementer i EQF'en er et sæt europæiske referenceniveauer, der beskrives i form af læringsresultater, samt mekanismer og principper for frivilligt samarbejde.

Det henstilles til medlemsstaterne at anvende EQF'en som referenceværktøj til at sammenligne kvalifikationsniveauer, der anvendes i forskellige kvalifikationssystemer, til at knytte deres kvalifikationssystemer til EQF'en ved at etablere henvisninger mellem de enkelte kvalifikationsniveauer og de tilsvarende EQF-niveauer, og i givet fald til at udvikle en national referenceramme for kvalifikationer. Endvidere bør nye kvalifikationer og Europass-dokumenter indeholde en klar henvisning til det relevante EQF-niveau. Sådanne henvisninger må dog ikke påvirke migranternes rettigheder i de situationer, der er omfattet af direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervskvalifikationer. Det henstilles ligeledes til medlemsstaterne at anvende en læringsresultatbaseret fremgangsmåde ved definitionen og udviklingen af kvalifikationer, at fremme valideringen af ikke-formel og uformel læring samt at udpege et nationalt EQF-center, der skal støtte og koordinere forholdet mellem det nationale kvalifikationssystem og EQF'en, især ved at sikre anvendelsen af kvalitetssikringsmekanismer og gennemsigtige procedurer.

I forslaget opfordres Kommissionen til at støtte medlemsstaterne og de internationale sektororganisationer i deres anvendelse af EQF'en, at nedsætte en EQF-rådgivningsgruppe, der skal sikre den overordnede koordination i samarbejdet, og at overvåge gennemførelsen af EQF'en med henblik på en eventuel revision af henstillingen fem år efter dens vedtagelse. Denne gruppe skal efter behov bestå af repræsentanter for de nationale EQF-centre, de europæiske arbejdsmarkedsparter og andre berørte parter.

### Retsgrundlag

EQF'en foreslås med både artikel 149 og 150 som retsgrundlag, fordi den har et dobbelt anvendelsesområde og indeholder elementer og målsætninger for både uddannelse og erhvervsuddannelse, der i EQF'en vægtes lige meget med hensyn til livslang læring. Den støtter uddannelse og erhvervsuddannelse ved at fremme mobilitet gennem borgernes overførsel af kvalifikationer mellem nationale systemer og mellem almen uddannelse, højere uddannelse og erhvervsuddannelse. Den fremmer samarbejdet mellem medlemsstater og støtter og supplerer deres indsats.

### Subsidiaritetsprincippet

Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, for så vidt som forslaget ikke hører ind under Fællesskabets enekompetence.

Målene kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne af følgende årsager:

EQF'ens primære formål er at fremme konvertering og sammenligning mellem

kvalifikationer, der tildeles af nationale myndigheder. Dette er et tværnationalt problem, der ikke kan løses af medlemsstaterne selv, især fordi et af de centrale problemer, der er blevet fremhævet som en årsag til den manglende gennemsigtighed, og som forhindrer overførslen af kvalifikationer, er manglen på gensidig tillid mellem nationale og sektorielle berørte parter.

Målene i forslaget vil bedre kunne opfyldes på fællesskabsplan af følgende årsager:

– Problemerne vedrørende gennemsigtighed og overførsel af kvalifikationer er fælles for alle medlemsstater, og de kan ikke løses udelukkende på sektorielt eller nationalt niveau.

– Hvis alle 25 medlemsstater indbyrdes og på ukoordineret vis indgår bilaterale aftaler med hinanden om de emner, der er omfattet af henstillingen, vil det medføre en meget kompleks og ugennemsigtig metastruktur på europæisk niveau.

– Forslaget giver et fælles referencepunkt og en fælles referenceramme for samarbejdet mellem medlemsstater. Dette kan ikke opnås ved foranstaltninger på nationalt niveau.

Forslaget er derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

**Proportionalitetsprincippet**

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, hvilket begrundes således:

Henstillingen er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, fordi den hverken erstatter eller definerer nationale kvalifikationssystemer og/eller kvalifikationer og endvidere overlader den gennemførelsen til medlemsstaterne.

De eksisterende indberetningsordninger vil blive anvendt, hvilket vil minimere den administrative byrde.

**Reguleringsmiddel/-form**

Foreslået reguleringsmiddel: Europa-Parlamentets og Rådets henstilling.

Andre midler vil være mindre effektive. Ud over en henstilling overvejede Kommissionen ligeledes en meddelelse fra Kommissionen og en afgørelse fra Europa-Parlamentet og Rådet. Se under konsekvensanalyse ovenfor.

## 4) BUDGETMÆSSIGE VIRKNINGER

Forslaget har ingen virkninger for Fællesskabets budget.

## 5) YDERLIGERE OPLYSNINGER

### Fornyet gennemgang/revision/udløbsklausul

Forslaget indeholder en revisionsklausul.

### Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde

Den foreslåede retsakt er af relevans for EØS og bør derfor omfatte hele EØS-området.

### Nærmere redegørelse for forslaget

Det centrale element i EQF'en er et sæt på 8 referenceniveauer, der skal fungere som et fælles og neutralt referencepunkt for uddannelsesinstitutioner på sektorielt og nationalt niveau. De 8 niveauer dækker hele spektret af kvalifikationer lige fra dem, der erhverves ved afslutningen af den obligatoriske skolegang, til dem, der gives på det højeste niveau af den akademiske uddannelse og erhvervsuddannelse. Som et instrument til fremme af livslang læring omfatter EQF'en både almen uddannelse og voksenuddannelse, erhvervsuddannelse og højere uddannelse. Niveau 5-8 indeholder en klar henvisning til de niveauer, der i forbindelse med Bologna-processen er defineret i referencerammen for det europæiske område for højere uddannelse.

Beskrivelsen af de 8 EQF-referenceniveauer er baseret på læringsresultater, hvilket i forbindelse med EQF'en er et udtryk for det, som den studerende ved, forstår og er i stand til at udføre, når læringsprocessen er overstået. Dette afspejler et betydeligt skift i den måde, hvorpå uddannelse og læring opfattes og beskrives. Ved at gå over til at anvende begrebet læringsresultater får man et fælles sprog, der gør det muligt at sammenligne kvalifikationer i forhold til deres indhold og profil og ikke i forhold til undervisningsmetoder og -processer. Læringsresultaterne er i EQF'en defineret som en kombination af viden, færdigheder og kompetence. Vægtningen af disse elementer varierer fra kvalifikation til kvalifikation, eftersom EQF'en dækker alle kvalifikationer på alle niveauer samt både akademiske og erhvervsfaglige kvalifikationer. Anvendelsen af læringsresultater til at beskrive kvalifikationsniveauerne vil fremme valideringen af den læring, der finder sted uden for de formelle uddannelsesinstitutioner, hvilket som regel opfattes som et centralt element i forbindelse med livslang læring.

EQF'en er ligeledes en ramme for samarbejde og et instrument til at styrke den gensidige tillid mellem de nationale berørte parter og de internationale sektororganisationer, der beskæftiger sig med uddannelse. For at gennemførelsen af EQF'en skal lykkes, kræver det dog, at de nationale uddannelsesmyndigheder og berørte parter på sektorniveau frivilligt forpligter sig til at anvende den.

De primære brugere af EQF'en bliver de organer, der er ansvarlige for de nationale og/eller sektorielle kvalifikationssystemer og referencerammer. EQF'en bliver først relevant for de enkelte borgere, arbejdsgivere og uddannelsesudbydere, når processen med at etablere henvisninger mellem de forskellige kvalifikationer har fundet sted på sektorielt og/eller nationalt niveau.

Hvad angår inddragelsen af de enkelte sektorer får de internationale sektororganisationer mulighed for at knytte deres kvalifikationssystemer til EQF'en.

Det primære formål med hensyn til sektorer er at skabe stærkere forbindelser mellem de nationale kvalifikationssystemer og nye internationale sektorielle kvalifikationer.

Styrkelsen af den gensidige tillid i samarbejdet mellem de forskellige berørte parter, der beskæftiger sig med uddannelse, skal bygge på fælles procedurer og kriterier. For at opnå dette skal beslutninger om, hvorledes de nationale eller sektorielle kvalifikationssystemer knyttes til EQF'en, offentliggøres. Derudover er etableringen af et europæisk rådgivende organ bestående af repræsentanter fra alle de lande, der anvender EQF'en, et andet vigtigt element til fremme af en fælles praksis.

Beslutningen på sektorielt og nationalt niveau om at anvende EQF'en forudsætter en forpligtelse til at foretage kvalitetssikring. Det er af afgørende betydning for at skabe gensidig tillid, at der indføres kvalitetssikringssystemer på alle relevante uddannelsesniveauer og i forhold til selve samarbejdsprocessen. Der skal derfor i forbindelse med EQF'ens gennemførelse tages hensyn til konklusionerne om kvalitetssikring inden for uddannelse, der blev vedtaget af Rådet den 28. maj 2004, og til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling 2006/143/EF af 15. februar 2006 om yderligere europæisk samarbejde vedrørende kvalitetssikring inden for videregående uddannelser.

Gennemførelsen af EQF'en kræver koordination på nationalt niveau. Udviklingen af nationale referencerammer for kvalifikationer vil øge mulighederne for en vellykket gennemførelse af EQF'en.

Der skal sættes særlig fokus på gennem prøvning og direkte samarbejde at udvikle støtte- og vejledningsmateriale, der kan anvendes på sektorielt, nationalt og europæisk niveau for således at bidrage til en ensartet gennemførelsesproces, især med hensyn til etableringen af henvisninger mellem de sektorielle og nationale kvalifikationsniveauer og EQF-niveauerne. Det anbefales i forslaget, at der senest i 2009 etableres henvisninger mellem de nationale kvalifikationssystemer og EQF'en, og at der senest i 2011 etableres henvisninger mellem nye kvalifikationer og Europass-dokumenter og deres tilsvarende EQF-niveau.

Der skal ligeledes sættes fokus på, hvorledes anvendelsen af læringsresultater i EQF'en påvirker klassifikationerne af viden, færdigheder og kompetencer. Der skal derfor tages hensyn til dette i forbindelse med den videre udvikling af de eksisterende statistiske klassifikationer og nomenklaturer, der gør det muligt at måle uddannelsesniveauer, f.eks. ISCED 97.

Disse processer skal fremmes og støttes på europæisk niveau af Kommissionen og af organer som Cedefop og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut.

2006/0163 (COD)

Forslag til

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS HENSTILLING**

**om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF) for livslang læring**

**(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 149, stk. 4, og artikel 150, stk. 4,

som henviser til forslag fra Kommissionen[2],

som henviser til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg[3],

som henviser til udtalelse fra Regionsudvalget[4],

som anvender proceduren i traktatens artikel 251[5], og

som tager følgende i betragtning:

(1) Udviklingen af borgernes viden, færdigheder og kompetencer er af afgørende betydning for Fællesskabets konkurrenceevne og sociale samhørighed. Man bør derfor på nationalt niveau og fællesskabsniveau fremme og forbedre deltagelsen i livslang læring og anvendelsen af kvalifikationer.

(2) Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i 2000 konkluderet, at en øget gennemsigtighed i kvalifikationer skal være et af hovedelementerne i bestræbelserne på at tilpasse Fællesskabets uddannelsessystemer til kravene i det videnbaserede samfund. Endvidere opfordrede Det Europæiske Råd i Barcelona i 2002 til både et tættere samarbejde i universitetssektoren og til en forbedring af gennemsigtigheden og anerkendelsesmetoderne inden for erhvervsuddannelse.

(3) I Rådets resolution af 27. juni 2002 om livslang læring[6] opfordres Kommissionen til i tæt samarbejde med Rådet og medlemsstaterne at udvikle en ramme for anerkendelsen af kvalifikationer inden for både uddannelse og erhvervsuddannelse, der bygger på resultaterne af Bologna-processen og fremmer lignende foranstaltninger inden for erhvervsuddannelse.

---

2 EUT C … af …, s.
3 EUT C … af …, s.
4 EUT C … af …, s.
5 EUT C … af …, s.
6 EFT C 163 af 9.7.2002, s. 1.

(4) Det blev i Rådets og Kommissionens fælles midtvejsrapporter om fremskridt i forbindelse med arbejdsprogrammet for 2010 vedrørende uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne, der blev vedtaget i 2004 og 2006, understreget, at der er behov for at oprette en europæisk referenceramme for kvalifikationer (EQF).

(5) På baggrund af København-processen blev der i konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet af 15. november 2004, om fremtidige prioriteringer inden for et styrket europæisk samarbejde inden for erhvervsuddannelse givet prioritet til udviklingen af en åben og fleksibel europæisk referenceramme for kvalifikationer, der bygger på gennemsigtighed og gensidig tillid, og som skal fungere som en fælles reference for både uddannelse og erhvervsuddannelse.

(6) Det blev på Det Europæiske Råds møder i Bruxelles i marts 2005 og marts 2006 understreget, at det er vigtigt at vedtage en europæisk referenceramme for kvalifikationer.

(7) Der tages i denne henstilling hensyn til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2241/2004/EF af 15. december 2004 om en samlet fællesskabsramme for større gennemsigtighed i kvalifikationer og kompetencer (Europass)[7] og Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af [...] om nøglekompetencer for livslang læring[8].

(8) Denne henstilling er forenelig med referencerammen for det europæiske område for højere uddannelse og de cyklusdeskriptorer, der blev vedtaget af ministrene med ansvar for højere uddannelse i Bergen i maj 2005.

(9) Denne henstilling finder ikke anvendelse på forhold, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer[9], hvormed både den relevante nationale myndighed og migranten gives en række rettigheder og pålægges en række forpligtelser. Etableringen af henvisninger til den europæiske referenceramme for kvalifikationer bør ikke påvirke adgangen til arbejdsmarkedet, hvor erhvervskvalifikationer anerkendes i henhold til direktiv 2005/36/EF.

(10) Formålet med denne henstilling er at etablere en fælles referenceramme, der skal fungere som konverteringsredskab mellem forskellige kvalifikationssystemer og deres niveauer, uanset om det drejer sig om almen og højere uddannelse eller erhvervsuddannelse. Dette vil give større gennemsigtighed og gøre det nemmere for borgerne at sammenligne og overføre deres kvalifikationer mellem de forskellige medlemsstater. Den europæiske referenceramme for kvalifikationer vil endvidere gøre det muligt for internationale sektororganisationer at etablere henvisninger mellem deres kvalifikationssystemer og et fælles referencepunkt og således fremme indplaceringen af disse kvalifikationer i de nationale kvalifikationssystemer. Denne henstilling bidrager således til de overordnede målsætninger om fremme af livslang læring og forbedring af mobiliteten for arbejdstagere og studerende.

---

7 EUT L 390 af 31.12.2004, s. 6.
8 KOM(2005) 548.
9 EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.

(11) Denne henstilling er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet i traktatens artikel 5, eftersom den har til formål at støtte og supplere medlemsstaternes indsats ved at fremme yderligere samarbejde mellem medlemsstaterne for at øge gennemsigtigheden og fremme mobilitet og livslang læring. Denne henstilling er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet i ovennævnte artikel, fordi den hverken erstatter eller definerer nationale kvalifikationssystemer og/eller kvalifikationer. Den europæiske referenceramme for kvalifikationer indeholder ingen beskrivelse af specifikke kvalifikationer eller individuelle kompetencer, og bestemte kvalifikationer bør indplaceres på det relevante niveau i den europæiske referenceramme for kvalifikationer via det relevante nationale kvalifikationsssystem,

HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE:

1. at anvende den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF) som et referenceværktøj i forbindelse med livslang læring til at sammenligne kvalifikationsniveauer i forskellige kvalifikationssystemer,

2. at sørge for, at deres nationale kvalifikationssystemer inden 2009 knyttes til den europæiske referenceramme for kvalifikationer, især i kraft af tydelige henvisninger fra deres kvalifikationsniveauer til de niveauer, der er fastsat i bilag I, og ved at udvikle en national referenceramme for kvalifikationer, såfremt dette er nødvendigt i forhold til national lovgivning og praksis,

3. at sikre, at alle nye kvalifikationer og Europass-dokumenter, der udstedes af de kompetente myndigheder, inden 2011 indeholder en klar henvisning til det relevante niveau i den europæiske referenceramme for kvalifikationer,

4. at anvende en læringsresultatbaseret fremgangsmåde ved definitionen og beskrivelsen af kvalifikationer og at fremme valideringen af ikke-formel og uformel læring i henhold til de fælles europæiske principper, der blev fastsat i Rådets konklusioner af 28. maj 2004,

5. at udpege et nationalt center, der skal støtte og koordinere forholdet mellem det nationale kvalifikationssystem og den europæiske referenceramme for kvalifikationer.

   Dette centers opgaver bør være:

   (a) at etablere henvisninger mellem kvalifikationsniveauerne i de nationale kvalifikationssystemer og den europæiske referenceramme for kvalifikationer som beskrevet i bilag I

   (b) at fremme og anvende principperne for kvalitetssikring inden for uddannelse som fastsat i bilag II ved etableringen af henvisninger mellem de nationale kvalifikationssystemer og den europæiske referenceramme for kvalifikationer

   (c) at sikre, at den metodologi, der anvendes til at knytte de nationale kvalifikationsniveauer til den europæiske referenceramme for kvalifikationer, er gennemsigtig, og at de beslutninger, der træffes i denne forbindelse, offentliggøres

(d) at rådgive de berørte parter om, hvorledes de nationale kvalifikationer gennem de nationale kvalifikationssystemer er knyttet til den europæiske referenceramme for kvalifikationer

(e) at sikre deltagelse fra alle relevante nationale berørte parter i sammenligningen og anvendelsen af kvalifikationer på europæisk niveau, herunder institutioner inden for højere uddannelse og erhvervsuddannelse, arbejdsmarkedets parter, sektorer og eksperter alt efter national lovgivning og praksis,

6. I denne henstilling forstås ved:

(a) "kvalifikation" et formelt anerkendt resultat af en evaluerings- og valideringsproces, der opnås, når en kompetent myndighed fastslår, at en bestemt person har opnået læringsresultater i henhold til bestemte standarder,

(b) "nationalt kvalifikationssystem" alle aspekter af en medlemsstats aktivitet, der vedrører anerkendelse af læring og andre mekanismer, der knytter uddannelse til arbejdsmarkedet og civilsamfundet. Dette omfatter udvikling og implementering af institutionelle rammer og processer vedrørende kvalitetssikring, evaluering og tildeling af kvalifikationer. Et nationalt kvalifikationssystem kan bestå af flere delsystemer og kan omfatte en national referenceramme for kvalifikationer,

(c) "national referenceramme for kvalifikationer" et instrument til klassificering af kvalifikationer i henhold til et sæt kriterier for specifikke læringsniveauer. Formålet er at integrere og koordinere nationale delsystemer for kvalifikationer og forbedre kvalifikationernes gennemsigtighed, tilgængelighed, udvikling og kvalitet samt adgangen til disse i forhold til arbejdsmarkedet og civilsamfundet,

(d) "sektor" en gruppering af erhvervsfaglige aktiviteter på grundlag af deres væsentligste økonomiske funktion, produkt, tjeneste eller teknologi,

(e) "international sektororganisation" en sammenslutning af nationale organisationer, herunder f.eks. arbejdsgiverforeninger og fagforbund, der repræsenterer de nationale sektorers interesser,

(f) "læringsresultater" en opgørelse over, hvad en studerende ved, forstår og er i stand til at udføre efter afsluttet læringsproces, og som defineres i form af viden, færdigheder og kompetence,

(g) "viden" resultatet af en assimilering af information gennem læring. Viden er den samling fakta, principper, teorier og praksis, der vedrører et studie- eller arbejdsområde. I den europæiske referenceramme for kvalifikationer beskrives viden som teoretisk og/eller faktuel,

(h) "færdigheder" evnen til at anvende viden og knowhow til at udføre opgaver og løse problemer. I den europæiske referenceramme for kvalifikationer beskrives færdigheder som kognitive (brug af logisk, intuitiv og kreativ tænkning) og praktiske (brug af praktisk håndelag og af metoder, materialer, værktøjer og instrumenter),

(i) "kompetence" en dokumenteret evne til at anvende viden, færdigheder og personlige, sociale og/eller metodologiske evner i arbejds- eller studiesituationer og i faglig og/eller personlig udvikling. I den europæiske referenceramme for kvalifikationer beskrives kompetence i form af ansvar og selvstændighed,

OG TAGER TIL EFTERRETNING, AT KOMMISSIONEN HAR TIL HENSIGT:

1. at støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af ovennævnte opgaver og de internationale sektororganisationer i anvendelsen af referenceniveauerne og principperne i den europæiske referenceramme for kvalifikationer som fastsat i denne henstilling, særlig ved at fremme samarbejde og afprøvning og ved at udvikle støttemateriale og vejledninger,

2. at etablere en rådgivningsgruppe for den europæiske referenceramme for kvalifikationer (bestående af repræsentanter for de nationale centre, de europæiske arbejdsmarkedsparter og andre berørte parter, alt efter behov) med henblik på at overvåge, koordinere og sikre kvaliteten og den overordnede sammenhæng ved etableringen af henvisninger mellem kvalifikationssystemerne og den europæiske referenceramme for kvalifikationer,

3. at overvåge de foranstaltninger, der træffes i medfør af denne henstilling, og fem år efter henstillingens vedtagelse at aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de indhøstede erfaringer og følgerne for fremtiden, herunder om nødvendigt om en eventuel revision af denne henstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

| | |
|---|---|
| *På Europa-Parlamentets vegne* | *På Rådets vegne* |
| *[…]* | *[…]* |
| *Formand* | *Formand* |

**BILAG I**

**Deskriptorer til definition af niveauerne i den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF)**

| Hvert af de 8 EQF-niveauer er defineret af et sæt deskriptorer, der angiver de læringsresultater, som er relevante for kvalifikationer på det pågældende niveau i ethvert kvalifikationssystem. | | | |
|---|---|---|---|
| | Viden | Færdigheder | Kompetence |
| | *I EQF'en beskrives viden som teoretisk og/eller faktuel* | *I EQF'en beskrives færdigheder som kognitive (brug af logisk, intuitiv og kreativ tænkning) og praktiske (brug af praktisk håndelag og af metoder, materialer, værktøjer og instrumenter)* | *I EQF'en beskrives kompetence som et udtryk for ansvar og selvstændighed.* |
| Niveau 1<br><br>De for niveau 1 relevante læringsresultater er | generel grundlæggende viden | grundlæggende færdigheder til at udføre simple opgaver | arbejde eller studere under direkte opsyn under strukturerede forhold |
| Niveau 2<br><br>De for niveau 2 relevante læringsresultater er | faktuel grundlæggende viden inden for et arbejds- eller studieområde | kognitiv eller praktiske grundlæggende færdigheder, der kræves til at anvende relevant information med henblik på at udføre opgaver og løse rutineprægede problemer ved hjælp af simple regler og værktøjer | arbejde eller studere under opsyn med en vis grad af selvstændighed |
| Niveau 3<br><br>De for niveau 3 relevante læringsresultater er | viden om fakta, principper, processer og generelle begreber inden for et arbejds- eller studieområde | et sæt kognitive og praktiske færdigheder, der kræves til udføre opgaver og løse problemer ved at udvælge og anvende grundlæggende metoder, værktøjer, materialer og | tage ansvaret for færdiggørelsen af arbejds- eller studieopgaver<br><br>tilpasse egen adfærd til omstændigheder i løsning af problemer |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | information | |
| Niveau 4<br><br>De for niveau 4 relevante læringsresultater er | faktuel og teoretisk viden i en bredere kontekst inden for et arbejds- eller studieområde | et sæt kognitive og praktiske færdigheder, der kræves til at finde løsninger på specifikke problemer inden for et arbejds- eller studieområde | udøve selvledelse inden for arbejds- eller studierammer, der normalt er forudsigelige, men som er genstand for forandringer<br><br>overvåge rutinearbejde, der udføres af andre personer, tage en del af ansvaret for evaluering og forbedring af arbejds- og studieaktiviteter |
| Niveau 5*<br><br>De for niveau 5 relevante læringsresultater er | alsidig, specialiseret, faktuel og teoretisk viden inden for et arbejds- eller studieområde og bevidsthed om grænserne for denne viden | et alsidigt sæt kognitive og praktiske færdigheder, der kræves til at udvikle kreative løsninger på abstrakte problemer | udøve ledelse og supervision i forbindelse med arbejds- eller studieaktiviteter, hvor der sker uforudsigelige ændringer<br><br>evaluere og udvikle egne og andres præstationer |
| Niveau 6**<br><br>De for niveau 6 relevante læringsresultater er | avanceret viden inden for et arbejds- eller studieområde, der omfatter kritisk forståelse af teorier og principper | avancerede færdigheder, der afspejler professionalisme og nytænkning, som kræves til at løse komplekse og uforudsigelige problemer inden for et specialiseret arbejds- eller studieområde | forvalte komplekse tekniske eller faglige aktiviteter eller projekter, og tage ansvaret for at træffe beslutninger i uforudsigelige arbejds- eller studiesituationer<br><br>tage ansvaret for forvaltningen af den faglige udvikling af enkeltpersoner eller grupper |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Niveau 7***<br><br>De for niveau 7 relevante læringsresultater er | højt specialiseret viden, hvoraf en del er på forkant med udviklingen inden for et arbejds- eller studieområde, som basis for nytænkning<br><br>kritisk opmærksomhed til viden på et område eller ved grænsefladen mellem flere områder | specialiserede færdigheder til problemløsning, der kræves inden for forskning og/eller innovation, med henblik på at udvikle ny viden og procedurer og integrere viden fra forskellige områder | forvalte og ændre arbejds- eller studiesituationer, der er komplekse, uforudsigelige og kræver nye strategiske fremgangsmåder<br><br>tage ansvaret for at bidrage til faglig viden og praksis og/eller for at evaluere gruppers strategiske præstationer |
| Niveau 8****<br><br>De for niveau 8 relevante læringsresultater er | viden på den absolutte forkant med udviklingen inden for et arbejds- eller studieområde og ved grænsefladen mellem områder | de mest avancerede og specialiserede færdigheder og teknikker, herunder syntese og evaluering, der kræves til at løse kritiske problemer inden for forskning og/eller innovation, og til at udvide og omdefinere eksisterende viden eller faglig praksis | udvise betydelig myndighed, innovation, selvstændighed, videnskabelig og faglig integritet samt vedvarende forpligtelse til udviklingen af nye ideer eller processer, der er på forkant med udviklingen inden for flere arbejds- eller studieområder, herunder forskning. |

Den europæiske referenceramme for kvalifikationer er forenelig med referencerammen for kvalifikationer i det europæiske område for videregående uddannelser.

Referencerammen for kvalifikationer inden for det europæiske område for videregående uddannelser indeholder cyklusdeskriptorer. Hver cyklusdeskriptor indeholder en generisk definition af de typiske forventninger til resultater og evner i forhold til de kvalifikationer, der afspejler afslutningen på den pågældende cyklus.

* Deskriptoren for den korte cyklus inden for højere uddannelse (inden for eller knyttet til første cyklus), udviklet inden for rammerne af det fælles kvalitetsinitiativ som led i Bologna-processen, svarer til læringsresultaterne for EQF-niveau 5.

** Deskriptoren for den første cyklus inden for referencerammen for kvalifikationer i det europæiske område for videregående uddannelser svarer til læringsresultaterne for EQF-niveau 6.

*** Deskriptoren for den anden cyklus i referencerammen for kvalifikationer i det europæiske område for videregående uddannelser svarer til læringsresultaterne for EQF-niveau 7.

**** Deskriptoren for den tredje cyklus i referencerammen for kvalifikationer i det europæiske område for videregående uddannelser svarer til læringsresultaterne for EQF-niveau 8.

## BILAG II

### Principper for kvalitetssikring inden for uddannelse

Kvalitetssikringen, som er nødvendig for at sikre en ansvarlig og forbedret uddannelse, bør udføres i henhold til nedenstående principper:

- Kvalitetssikringspolitikker og -procedurer bør omfatte alle uddannelsessystemernes niveauer.
- Kvalitetssikring bør være en integreret del af uddannelsesinstitutionernes interne forvaltning.
- Kvalitetssikring bør omfatte regelmæssig evaluering af institutioner eller programmer foretaget af eksterne kontrolorganer eller -agenturer.
- Der bør regelmæssigt foretages en evaluering af de eksterne kontrolorganer eller -agenturer, der foretager kvalitetssikring.
- Kvalitetssikring bør omfatte aspekter som kontekst, input, proces og output, idet der lægges særlig vægt på output og læringsresultater.
- Kvalitetsikringssystemer bør omfatte følgende elementer:
    - klare og målbare målsætninger og standarder
    - retningslinjer for gennemførelse, herunder de berørte parters deltagelse
    - passende ressourcer
    - sammenhængende evalueringsmetoder, der forbinder selvevaluering og ekstern kontrol
    - feedback-mekanismer og procedurer for forbedring
    - nemt tilgængelige evalueringsresultater.
- Kvalitetssikringsinitiativer på internationalt, nationalt og regionalt niveau bør koordineres med henblik på at sikre overblik, sammenhæng og synergi samt analyse af det samlede system.
- Kvalitetssikring bør være en samarbejdsproces på tværs af uddannelsesniveauer og -systemer med inddragelse af alle berørte parter i de enkelte medlemsstater og på tværs af Fællesskabet.
- Retningslinjerne på fællesskabsniveau for kvalitetssikring kan indeholde referencepunkter for evalueringer og peer-læring.